

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 214/2019-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, sudcu Miroslava Duriša a sudcu Mojmirá Mamojku (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou PIHORŇA & PARTNERS s. r. o., Hrnčiarska 29, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Pihorňa, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 115/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 115/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice-okolie prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 115/2012 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátskej kancelárie PIHORŇA & PARTNERS s. r. o., Hrnčiarska 29, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 214/2019-26 zo 4. júna 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažost' [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 115/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažosti okrem iného uviedol:

«Sťažovateľ sa stal vydražiteľom nehnuteľností zapísaných na [REDAKOVANÉ] Okresným úradom Košice - okolie, katastrálny odbor pre okres Košice - okolie, obec Blažice, katastrálne územie Blažice, a to:

Pozemky, parcely registra C:

- Parcela s parcelným číslom [REDACTED], druh pozemku zastavané plochy a nádvoria,

- Parcela s parcelným číslom [REDACTED], druh pozemku zastavané plochy a nádvoria.

Stavby:

- So súpisným číslom [REDACTED], popis stavby d: dom, postavenej na parcele registra „C“ o výmere [REDACTED]

Spolu s príslušenstvom, ktoré nie je zapísané na Liste vlastníctva, alebo sa na list vlastníctva nezapisuje.

Dražba bola vyhlásená na základe návrhu navrhovateľa dražby [REDACTED], ktorá je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: sa, [REDACTED]. Dražobníkom nehnuteľností bola obchodná spoločnosť [REDACTED], so sídlom [REDACTED], [REDACTED], zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I.

Dražba prebehla dňa 18.04.2012 o 12.00 hod na Miestnom úrade Košice - Staré Mesto, Hviezdoslavova 7,040 01 Košice - Staré Mesto, pričom o tejto dražbe bola spísaná Notárska zápisnica notárkou [REDACTED] N 1181/2012, Nz. 13495/2012 a NCRIs 13848/2012. Na základe tejto notárskej zápisnice bol sťažovateľ zapísaný ako vlastníak nehnuteľnosti Rozhodnutím P 356/12 zo dňa 25.04.2012.»

3. Ďalej sťažovateľ uviedol: „Po nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sťažovateľ vyzval bývalých vlastníkov nehnuteľnosti ako aj osoby užívajúce nehnuteľnosť o jej vypratanie, pričom nehnuteľnosť nebola vyprataná. Vzhľadom ku skutočnosti, že obyvatelia nehnuteľnosti túto nevypratali, bol sťažovateľ nútený na podanie návrhu na vydanie rozkazu na vypratanie nehnuteľnosti, kde zároveň sťažovateľ aj požiadal o oslobodenie o platenie súdnych poplatkov, pričom oslobodenie mu nebolo priznané.

Následne sťažovateľ 15.11.2012 zaplatil súdny poplatok a následne 12.12.2012 oznámil Okresnému súdu Košice - okolie svoj súhlas s rozhodnutím o veci bez nariadenia pojednávania. Následným podaním zo dňa sťažovateľ urgoval Okresný súd.

Po urgencii sťažovateľa súd začal vykonávať úkony smerujúce k postupu v konaní, pričom dňa 04.06.2013 vykonal úkon, a to vydanie uznesenia o ustanovení opatrovníka pre žalovaného v 2/ rade, č. k. 11C/115/2012 - 39 a zaslal vyjadrenie žalovaného v 1/ rade žalobcovi. Po tomto úkone Okresný súd nevykonal žiaden ďalší úkon až do dňa 11.04.2016, kedy zrušil svoje predchádzajúce uznesenie č. k. 11c/115/2012 - 39 a vydal nové uznesenie č. k. 11C/115/2012, kde ustanovil nového opatrovníka na zastupovanie žalovaného v 2/ rade. Z obsahu spisu je teda zrejmé, že Okresný súd v Konaní nevykonal viac ako 34 mesiacov žiaden úkon, čo sťažovateľ považuje za neprijateľné.

Následne trvalo Okresnému súdu takmer ďalšie dva roky, t. j. 23 mesiacov, kým bolo vytýčené pojednávanie vo veci na deň 17.04.2018 o 11.04.2018. “

4. Keďže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom 11C/115/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice - okolie prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/115/2012 konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.400,- EUR, ktoré je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 390,50,- EUR (slovom tristodevät'desiat eur päťdesiat eurocentov), ktorú je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu PIHORŇA & PARTNERS s.r.o., Advokátska kancelária do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľa

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 149/2019 doručeným ústavnému súdu 17. apríla 2019, v ktorom predsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla:

„Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov v konaní sp. zn. 11C/115/2012 bola zistená krátkodobá nečinnosť súdu ale aj dlhšie obdobie, kde súd nekonal vôbec a to v období od 5.6.2013, kedy súd vyjadrenie žalovaného k žalobe doručoval právnomu zástupcovi žalobcu až do 11.4.2016, kedy súd uznesením rozhodol o zrušení a ustanovení nového opatrovníka pre žalovaného v 2. rade a zároveň v októbri 2016 poučenia o procesných právach a povinnostiach doručoval stranám sporu podľa Civilného sporového poriadku. Nečinnosť súdu bola zistená aj v období od novembra 2016 kedy bola súdu doručená záhada v doručení súdnej písomnosti a táto bola opätovne doručovaná žalovanému v 2. rade prostredníctvom Obecného úradu Blažice v máji 2017.

Zároveň Vám oznamujem, že tunajší súd neeviduje sťažnosť sťažovateľky na prietahy vo vyššie uvedenom súdnom konaní podaní v zmysle ust. § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch.

Z dôvodu rovnomerného pracovného zaťaženia sudcov tunajšieho súdu bola vec dňa 1.3.2019 pridelená na ďalšie konanie a rozhodovanie sudcovi [REDAKOVANÉ], ktorý vo veci začal konať.“

6. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti bol aj tento priebeh doteraz vykonaných procesných úkonov napadnutého konania:

„3.8.2012 - právny zástupca žalobcu vyzvaný na vyplnenie Tlačíva pre dokladovanie pomerov účastníka konania (na základe žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov);

30.8.2012 - súdu doručené vyplnené tlačivo o pomeroch účastníka konania;

27.9.2012 - uznesením súd nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov;

18.10.2012 - žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku;

15.11.2012 - súdny poplatok za návrh na začatie konania zaplatený;

29.11.2012 - poučenia o procesných právach a povinnostiach odoslané stranám sporu;

6.12.2012 - súdu doručené závady v doručení adresované žalovaným v 1. a 2. rade (adresát neznámy);

12.12.2012 - podanie PZ žalobcu - súhlas s rozhodnutím o veci bez nariadenia pojednávania;

27.2.2013 - podanie PZ žalobcu - urgencia o pokračovanie v konaní;

28.2.2013 - nedoručené písomnosti súdu doručované prostredníctvom Obvodného oddelenia PZ Bohdanovce žalovaným v 1. a 2. rade; prešetrovaný pobyt žalovaných v 1. a 2. rade prostredníctvom Obecného úradu Blažice;

21.3.2013 - súdu doručená odpoveď z Obecného úradu Blažice a OO PZ Bohdanovce (žalovanému v 1. rade doručené písomnosti súdu, žalovaný v 2. rade neznámy-nedoručené);

2.4.2013 - súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 1. rade k žalobe;

4.6.2013 - súd uznesením ustanovil pre žalovaného v 2. rade opatrovníka;

5.6.2013 - vyjadrenie žalovaného k žalobe odoslané PZ žalobcu;

11.4.2016 - súd uznesením zrušil uznesenie zo dňa 4.6.2013 a zároveň ustanovil nového opatrovníka pre žalovaného v 2. rade;

26.10.2016 - pripojený spis 11C/83/2012 bol vylúčený zo spisu;

27.10.2016 - poučenia o procesných právach a povinnostiach odoslané stranám sporu, žalovaným aj uznesenie na vyjadrenie sa k žalobe (podľa CSP);

14.11.2016 - súdu doručené oznámenie o prevzatí právneho zastupovania pre žalobcu novým právny zástupcom;

24.11.2016 - súdu doručená záhada v doručení pre žalovaného v 2. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote);

12.5.2017 - nedoručená zásielka súdu žalovanému v 2. rade doručovaná prostredníctvom Obecného úradu Blažice;

22.5.2017 - súdu doručená odpoveď Obecného úradu Blažice - nedoručenie zásielky súdu žalovanému v 2. rade (zdržiava sa v ČR);

19.6.2017 - žiadosť odoslaná Obvodnému súdu pre Prahu 7 o prešetrovanie pobytu v Českej republike;

14.7.2017 - Odpoveď Obvodného súdu pre Prahu 7;

27.7.2017 - zásielka súdu odoslaná žalovanému v 2. rade na adresu do ČR - podľa oznámenia Obvodného súdu pre Prahu 7;

22.8.2017 - súdu doručená záhada v doručení písomností pre žalovaného v 2. rade (nevyžádaná);

18.12.2017 - písomnosti súdu doručované žalovanému v 2. rade vyvesením na úradnej tabuli súdu;

22.1.2018 - oznámenie o podanej žalobe zvesené z úradnej tabule súdu;

28.3.2018 - vytýčený termín pojednávania na 17.4.2018;

17.4.2018 - pojednávanie, odročené na neurčito, s tým, že PZ žalobcu predloží súdu svoje vyjadrenie a potrebný počet žalôb, ak dôjde k rozšíreniu žalobného návrhu a žalovaný v 1. rade predloží plnú moc na zastupovanie právnym zástupcom;

9.5.2018 - súdu doručené podanie PZ žalobcu bez príloh;

15.5.2018 - súdu doručená žiadosť žalovaného v 1. rade o odročenie pojednávania;

26.6.2018 - PZ žalobcu vyzvaný na zaslanie vyjadrenia, resp. návrhu na rozšírenie okruhu pasívne legitimovaných účastníkov;

9.7.2018 - súdu doručené PZ žalobu doplnenie žaloby;

15.8.2018 - PZ žalobcu vyzvaný na oznámenie dátumov narodení žalovaných (na základe jeho doplnenia žaloby);

27.8.2018 - súdu doručené vyjadrenie PZ žalobcu - žiadosť o vyžiadanie osobných údajov žalovaných súdom;

15.11.2018 - žiadosť o poskytnutie údajov prostredníctvom Obecného úradu Blažice;

28.1.2019 - súdu doručená odpoveď z Obecného úradu Blažice;

1.3.2019 - spis bol z dôvodu dodržania zásady rovnomerného zaťaženia sudcov na tunajšom súde, na základe Dodatku č. 1 k rozvrhu práce na rok 2019 pod č. 1SprR/5/19, pridelený do senátu 20C sudcovi [REDACTED];

4.4.2019 - PZ žalobcu odoslané oznámenie o zmene zákonného sudcu; Obecnému úradu Blažice odoslaná žiadosť o poskytnutie informácií ohľadom žalovaných (či došlo k nejakej zmene).“

Okresný súd prípisom z 20. júna 2019 opísal ďalší priebeh napadnutého konania, ktorý bol takýto:

„3.5.2019 - súdu bola doručená odpoveď obecného úradu, na základe žiadosti zo dňa 4.4.2019;

20.5.2019 - súd rozhodol uznesením o pripustení do konania ďalších žalovaných a zároveň rozhodol o pripustení zmeny žalobného návrhu;

22.5.2019 - poučenia o procesných právach a povinnostiach spolu s výzvou na vyjadrenie sa k žalobnému návrhu a doplneniu k žalobe doručované žalovaným;

31.5.2019 - súdu doručená žiadosť žalovaných o odklad vyjadrenia sa k uzneseniu na dobu 90 kalendárnych dní. Spis je toho času na lehote.“

7. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti sťažovateľ zaujal svoje stanovisko v podaní z 10. júla 2019, v ktorom okrem iného uviedol:

«Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' prípadu je potrebné uviesť, že ako to vychádza zo spisového materiálu, je predmetom namietaného konanie rozhodnutie o vlastníckom práve, resp. rozhodnutie o vypratani nehnuteľnosti, aby mohol sťažovateľ nerušene využívať svoje vlastnícke práva. Pričom sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu, čo nasvedčuje tomu, že má na predmetnom konaní a na vyriešení danej otázky naliehavý právny záujem. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobudol v roku 2012, a to príklepom licitátora. Zastávame názor, že nejde o zložitú právnu otázku, aj vzhľadom na všetky podklady, ktoré boli už pri žalobe pripojené ako prílohy a ktorými preukázal vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. K podaniu žaloby na okresný súd došlo 12.07.2012, čo v súčasnosti predstavuje sedem rokov od podania žaloby, vzhľadom na predmetnú skutočnosť, že za sedem rokov v danej veci prebehlo vo veci iba jedno pojednávanie, pričom merito veci nebolo vôbec prejednávané a vec nebola skončená, máme za to, že ide o neprimerane dlhú dobu na prejednanie veci, ktorá svojou podstatou vôbec nie je zložitá.

Samotné konanie sťažovateľa v konaní žiadnym spôsobom neprispelo k prieťahom v konaní. V konaní niekoľkokrát podával Urgenciu, a to po prvýkrát už dňa 27.02.2013, vzhľadom na to, že od podania žaloby ubehlo 8 mesiacov a v konaní nebol vytyčený ani termín pojednávania. Je pravdou, že v konaní sťažovateľ nepodal sťažnosť v súlade

so zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V predmetnej veci poukazujeme na judikatúru ESLP, v ktorej už niekoľkokrát poukázal na to, že sťažnosť predsedovi súdu nie je účinným a efektívnym prostriedkom nápravy, a to vo veci *Tibor Ivan proti Slovenskej republike*, v ktorom celkové konanie na prvom stupni trvalo 4 roky a 4 mesiace a v danej veci súd rozhodol, že ide o neprimeranú dĺžku konania, vzhľadom na celkovú dĺžku konania. Rovnako ako vo veci *Ištván a Ištvánova proti Slovenskej republike* a *Grešáková proti Slovenskej republike* z roku 2016.

Ďalšou skutočnosťou, ktorá preukazuje prietahy v konaní je aj samotné vyjadrenie okresného súdu, ktorý priznal prietahy v konaní a ktoré nijako neodôvodnil, a to za obdobie od 05.06.2013 až do 11.04.2016 a následne obdobie 11.2016 až 05.2017. Je na mieste však poukázať aj na postup okresného súdu od mája 2017, ktorý v predmetnom spore považujeme nie vždy za efektívny a sústredený a bol poznačený aj krátkodobými obdobiami nečinnosti. Za takéto konanie považujeme konanie súdu od mája 2017 až po január 2018 a predovšetkým Výzva súdu zo dňa 15.08.2018, kedy súd vyzval sťažovateľa, aby doručil súdu dátumy narodenia žalovaných ako aj určilo zákonných zástupcov maloletých, pričom ide o osobné údaje a žalobca sa ich nemá odkiaľ dozvedieť a rovnako ani na požiadanie príslušného orgánu mu nebudú vydané. Tieto údaje je oprávnený od príslušných orgánov vyžadovať súd a nie sťažovateľ, od predmetného podania súd neurobil žiaden ďalší úkon až do zmeny zákonného sudcu. V tejto súvislosti poukazujeme na doterajšiu rozhodovaciu prax ústavného súdu, podľa ktorej k zbytočným prietahom v konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. „Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.“ (IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04).»

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania,

ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

14. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich vecí v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

16. Judikatúra ESLP a nadväzne i judikatúra ústavného súdu sa tiež ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV. 1 K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

17. Obsah zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 115/2012 potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 11. apríla 2019 a prípise z 20. júna 2019, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

IV. 2 Vyhodnotenie postupu okresného súdu

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

20. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

21. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

22. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

23. Vychádzajúc zo základných kritérií hodnotenia prejednania veci v primeranej lehote uvedených v bode 16 odôvodnenia tohto nálezu ústavný súd otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť, ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a postup okresného súdu.

24. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že vlastnícke spory tvoria súčasť bežnej sporovej agendy všeobecných súdov a o takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je

právne ani skutkovo zložité, a preto nie je možné okresný súd zbaviť zodpovednosti za priebeh napadnutého konania v súvislosti s posudzovaním existencie zbytočných priesťahov.

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priesťahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil na strane sťažovateľa také skutočnosti, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili dĺžku napadnutého konania.

26. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

Doterajšiu dĺžku napadnutého konania (takmer 7 rokov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú. Okrem toho ústavný súd konštatuje, že okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania vykonával iba jednoduché procesné úkony ako doručovanie písomností účastníkom konania a zisťovanie ich trvalých bydlísk, resp. miest ich trvalého pobytu, teda dosiaľ nerozhodoval o merite veci.

27. Na zložitosť napadnutého konania nepoukázala ani predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti, na druhej strane však uviedla obdobia úplnej nečinnosti okresného súdu.

28. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu), a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

32. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

33. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

34. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 400 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc okrem iného na právnu neistotu vyvolanú nečinnosťou a neefektívnym postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

35. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 11 C 115/2012, berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

37. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

38. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921 €.

39. Náhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Náhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 9,21 €) sumu 325,42 €. Právna zástupkyňa sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia

o registrácii pre DPH)], preto bola uvedená suma zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 390,50 €.

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2019